

เทคนิคการเขียนบทความทางวิชาการและบทความวิจัย

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.มนัส สุวรรณ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ประเด็นที่จะนำเสนอ

1. ธรรมชาติของบทความ
2. บทความทางวิชาการ
3. บทความวิจัย
4. ข้อสังเกตสำหรับการเขียนบทความเพื่อลงพิมพ์ในวารสาร และ/หรือ นำเสนอต่อที่ประชุมทางวิชาการ
5. ข้อเสนอแนะในการเขียนบทความทางวิชาการ/บทความวิจัย
6. บางตัวอย่างของบทความทางวิชาการและบทความวิจัย

1. ธรรมชาติของบทความ

บทความ หมายถึง งานเขียนประเภทร้อยแก้วซึ่งผู้เขียนต้องการถ่ายทอดความคิด และ/หรือ ข้อมูลข่าวสารไปยังผู้อ่านโดยใช้ตัวอักษรเป็นสื่อกลาง

ประเภทของบทความ

- บทความทั่วไป
- บทความกึ่งวิชาการ
- บทความทางวิชาการ

บทความทั่วไป

บทความทั่วไป หมายถึง งานเขียนที่มีได้มุ่งเน้นการให้ความรู้หรือข้อเท็จจริงเชิงวิชาการ แต่มุ่งเน้นที่จะให้ความรู้ทั่วไป ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน หรือให้ข้อคิดแก่ผู้อ่าน เช่น บทความแสดงความคิดเห็น บทความเล่าอัตชีวประวัติ บทความเล่าประสบการณ์การเดินทาง และบทความที่ให้ข้อคิดหรือปรัชญาชีวิต เป็นต้น

บทความกึ่งวิชาการ

บทความกึ่งวิชาการ หมายถึง งานเขียนที่ผู้เขียนประสงค์จะให้ความรู้เชิงวิชาการ แต่ไม่ลึกซึ้งถึงระดับองค์ความรู้หรือทฤษฎี เช่น บทความที่เป็นบทวิเคราะห์/วิพากษ์ และบทความสนับสนุนหลักการหรือแนวคิด เป็นต้น

บทความทางวิชาการ

บทความทางวิชาการ หมายถึง งานเขียนหรือความเรียงที่ผู้เขียนประสงค์จะสื่อองค์ความรู้ หรือข้อค้นพบใหม่ๆ ทางวิชาการในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นการเฉพาะ เช่น บทความวิจัย บทความเสนอแนวคิด หลักการ และ/หรือ แบบจำลอง เป็นต้น

2. บทความทางวิชาการ

2.1 ธรรมชาติของบทความทางวิชาการ

- 1) นำเสนอความรู้ที่ตั้งอยู่บนฐานวิชาการของสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง
- 2) ความรู้ที่นำเสนอต้องมีความถูกต้องและเชื่อถือได้ หรืออย่างน้อยที่สุดต้องมีแนวคิดหรือทฤษฎีสนับสนุน
- 3) เนื้อหาสาระที่นำเสนอต้องผ่านการประมวล หรือการสังเคราะห์ก่อนเรียบเรียงเชิงพรรณนาตามลำดับอย่างเหมาะสม
- 4) มีการวิเคราะห์ วิจัย (ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ) บนพื้นฐานทักษะความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้เขียน
- 5) มีการสรุปและอภิปรายผล รวมตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่จะนำไปสู่การแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

2.2 การเลือกประเด็นเพื่อเขียนบทความทางวิชาการ

- 1) เป็นประเด็นที่อยู่ในกรอบความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้เขียน
- 2) เป็นประเด็นที่มีความแปลกใหม่ ทันสมัย และอยู่ในความสนใจของคนทั่วไป

หรือ

เป็นประเด็นเก่าที่ควรรู้แต่ถูกทิ้งลืม

- 3) เป็นประเด็นที่สามารถยืนยันความน่าเชื่อถือได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ (empirical data) หรือมีแนวคิด ทฤษฎีสนับสนุน
- 4) เป็นประเด็นที่สามารถสร้างเสริมความรู้และความแตกฉานทางวิชาการให้กับทั้งผู้เขียนและผู้อ่าน
- 5) เป็นประเด็นที่สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม/ประเทศชาติ

2.3 องค์ประกอบของบทความทางวิชาการ

- 1) ชื่อบทความ
- 2) ชื่อผู้เขียน
- 3) บทคัดย่อ และคำสำคัญ (abstract & keywords)
- 4) บทนำ/ความนำ
- 5) เนื้อเรื่อง (สาระสำคัญ/ความรู้ที่ต้องการนำเสนอ)
- 6) บทสรุปและอภิปรายผล
- 7) เอกสารอ้างอิง หรือ บรรณานุกรม

3. บทความวิจัย

3.1 ธรรมชาติของบทความวิจัย

บทความวิจัย หมายถึงเอกสารความเรียงที่ได้มาจากการประมวลสรุป (condensation & digestion) รายงานการวิจัย หรือวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา

ทั้งนี้ บทความวิจัยมีลักษณะเฉพาะที่สำคัญ คือ

- มีความยาวจำกัด จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการหรือลงพิมพ์ในวารสารวิชาการ
- เป็นเอกสารที่มีความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์มากกว่ารายงานการวิจัย ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยสามารถเพิ่มเติมหรือตัดทอนบางส่วนของรายงานการวิจัยเพื่อการเผยแพร่ได้
- มีคุณภาพที่เป็นมาตรฐานมากกว่ารายงานการวิจัยเพราะต้องทำให้อยู่ใน format ที่เป็นที่ยอมรับตามหลักสากล

3.2 องค์ประกอบของบทความวิจัย

- 1) ชื่อเรื่อง
- 2) ชื่อผู้วิจัย
- 3) บทคัดย่อ/คำสำคัญ (abstract/keywords)
- 4) บทนำ/ความนำ
- 5) วิธีดำเนินการวิจัย
- 6) ผลการวิจัย
- 7) อภิปรายผล
- 8) เอกสารอ้างอิง หรือ บรรณานุกรม

3.3 ข้อเสนอแนะในการเขียนบทความวิจัย

- 1) ชื่อเรื่องสั้น กระชับรัดกุมได้ความหมาย (อาจะระบุมิติและ/หรือลักษณะการวิจัยด้วยก็ได้)
- 2) บทคัดย่อเขียนให้กระชับแต่ครอบคลุมกระบวนการวิจัย โดยปกติมีความยาวไม่เกิน 300 คำ (15 บรรทัด) มีการแบ่งย่อหน้าตามความเหมาะสม
- 3) บทนำ/ความนำ บ่งบอกถึงที่มาและความสำคัญของการวิจัย (ทำไมจึงเลือกทำวิจัยเรื่องนี้ / ทำแล้วได้ประโยชน์อะไร)
- 4) วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย
 - ขอบเขตของการวิจัย (พื้นที่/ประชากร/เนื้อหา/เวลา)
 - ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - ข้อมูล และ แหล่งของข้อมูล
 - เครื่องมือ และ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

5) ผลการวิจัย เขียนสรุปเรียงตามวัตถุประสงค์

6) อภิปรายผล

- อภิปรายเปรียบเทียบกับวรรณกรรมที่ทบทวน
- อภิปรายข้อค้นพบที่มีความพิเศษเฉพาะ

7) เอกสารอ้างอิง หรือ บรรณานุกรม แจกให้ครบตามที่
อ้างอิง และเขียนให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

4. ข้อสังเกตสำหรับการเขียนบทความทางวิชาการ/บทความวิจัยที่ไม่ผ่านการคัดกรองเพื่อการเผยแพร่

- 1) ไม่ดำเนินการตามระเบียบหรือข้อกำหนดของวารสาร หรือ ที่ประชุม/สัมมนาวิชาการ
- 2) เนื้อหาสาระของบทความไม่สอดคล้องกับสาขาวิชาเฉพาะของวารสาร หรือไม่ตรงกับ theme ของการประชุม/สัมมนาวิชาการ
- 3) บทความขาดความเป็นเอกภาพ (แต่ละองค์ประกอบไม่สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน)
- 4) ขาดความชัดเจนในการนำเสนอ / ไม่ครบกระบวนการของการทำวิจัย
- 5) ไม่ได้ทำการประมวลสรุปเพื่อเขียนเป็นบทความ แต่นำเอาบทสรุปท้ายมาปรับเขียน
- 6) โครงสร้างการเขียนไม่ดี ไม่เป็นไปตามลำดับ ขาดความเป็นเหตุเป็นผล

- 7) ขาดลีลาการเขียน (writing style) ที่เป็นวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
สำนวนภาษา การแบ่งประโยค และการแบ่งวรรคตอน
- 8) สารที่นำเสนอไม่ลึกซึ้ง และไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ
- 9) ไม่ประณีต พิถีพิถันในการใช้ภาษา (ไม่คำนึงถึงหลักไวยากรณ์ พิมพ์ผิด
สะกดผิด)
- 10) เป็นเพียงรายงานการศึกษา ขาดการวิเคราะห์ วิจัย และ/หรือ การ
แสดงความคิดเห็นเชิงวิชาการ

5. ข้อเสนอแนะเพื่อการเผยแพร่บทความ

- 1) สำนักรวบรวมวารสารวิชาการ (การประชุมสัมมนาวิชาการ) ซึ่งบทความที่เขียนสามารถนำไปเผยแพร่ได้
- 2) ศึกษาและทบทวนระเบียบและข้อกำหนดของวารสาร (การประชุมสัมมนาวิชาการ) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระ และรูปแบบ (format) ของบทความ
- 3) วางแผนการเขียนบทความอย่างเป็นระบบ (กำหนดโครงร่างและองค์ประกอบของบทความ กรอบเวลาที่จะเขียน และเวลาที่จะเผยแพร่)
- 4) การเขียนเป็นเรื่องของทักษะ ควรศึกษาหาความรู้และเพิ่มพูนทักษะด้วยการฝึกเขียนบ่อย ๆ และด้วยการอ่านบทความดี ๆ จากวารสารดี ๆ
- 5) ใช้ภาษาเขียนที่เป็นมาตรฐานวิชาการ ถูกต้องตามหลักภาษาศาสตร์
- 6) ตรวจสอบและตรวจทานสิ่งที่ได้เขียนแล้วในบทความหลาย ๆ ครั้ง เพื่อตัดทอนและ/หรือเพิ่มเติมสาระให้มีความถูกต้องและเหมาะสม

- 7) กรณีของบทความทางวิชาการ ต้องไม่ลืมส่วนที่เป็นบทวิเคราะห์ วิจัย และการแสดงความคิดเห็นบนพื้นฐานของหลักวิชาการ
- 8) กรณีของบทความวิจัย ต้องเป็นการเรียบเรียงในลักษณะของการประมวลสรุปจากรายงานการวิจัย มิใช่การนำเอาบทสุดท้ายมานำเสนอ
- 9) หลักการเขียนบทความวิจัย ต้องพยายามยืดยาววัตถุประสงค์เป็นตัวตั้งเสมอ
- 10) นำเสนอเนื้อหาสาระโดยปราศจากอคติ ตรงไปตรงมา

เอกสารประกอบการค้นคว้า

นางลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช. “การจัดทำรายงานวิชาการ บทความวิจัย และการอ้างอิง”. (ออนไลน์)

รสริน พิมลบรรยงก์. “การเขียนบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ”. (ออนไลน์)

รัตนะ บัวสนธ์. “การเขียนบทความวิชาการและบทความวิจัย”. (ออนไลน์)

6. บางตัวอย่างของบทความทางวิชาการ และบทความวิจัย